

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 7Cob/30/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8812206491
Dátum vydania rozhodnutia: 09. 06. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jozef Angelovič
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2020:8812206491.4

Uznesenie

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Jozefa Angeloviča a sudcov JUDr. Mareka Kohúta a JUDr. Anny Ilčinovej, v sporovej veci žalobcu: Mesto Vranov nad Topľou, Dr. C. Daxnera 87, Vranov nad Topľou, IČO: 00332933, zastúpeného: JUDr. Ing. Michal Plenta, advokát so sídlom vo Vranove nad Topľou, Sídlisko Okulka 19/42, IČO: 37943324, proti žalovanému BYTERM, s.r.o. so sídlom Sídlisko I. 1008, Vranov nad Topľou, IČO: 31 668 879, zastúpenému: Mgr. Matej Milovčík, advokát so sídlom v Snine, Strojárska 590, IČO: 42382068, o zaplatenie 14.034,85 eur s prísl., o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Vranov nad Topľou č.k. 11Cb/58/2012-196 zo 14.6.2017, takto

rozhodol:

Zrušuje rozsudok a vracia vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal uloženia povinnosti žalovanému zaplatiť mu 14.034,85 eur s prísl.. Určil, že žalovaný má voči žalobcovi nárok na náhradu trov konania v pomere 100 %.

2. Vychádzal zo zistenia, že rozsudkom Okresného súdu Vranov nad Topľou sp.zn. 9Cb/138/2006 z 24.2.2010 bol žalobca zaviazaný zaplatiť žalovanému 7.966,54 eur s úrokom z omeškania vo výške 11,42 % ročne od 28.9.2006 do zaplatenia. Rozsudkom Krajského súdu v Prešove č.k. 4Cob/26/2010-324 zo 14.9.2010 bol tento rozsudok súdu prvej inštancie potvrdený. Následne však Najvyšší súd SR uznesením sp.zn. 4MOBdo/8/2011 z 31.5.2012 tento rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie. Pôvodne prisúdené finančné prostriedky boli žalovanému zaslané s odkazom na list právneho zástupcu žalovaného z 8.11.2010.

3. V konaní bolo preukázané, že žalobca poskytol plnenie žalovanému na účet jeho právneho zástupcu, ktorý ho v konaní pod sp.zn. 9Cb/138/2006 zastupoval. Treba však poukázať na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp.zn. 5MCdo/17/2009, z ktorého vyplýva, že právny dôvod poskytnutého plnenia trvá aj v prípade zrušenia rozhodnutia, ktorým bolo toto plnenie priznané, takže v takomto prípade nemožno hovoriť o bezdôvodnom obohatení až dovedy, kým súd opätovne nevydá rozhodnutie o uplatnenom nároku. V tomto kontexte nie je rozhodujúce a nepostačuje zistenie, že rozhodnutie, na základe ktorého bolo plnené bolo následne zrušené, alebo došlo podľa procesných predpisov k strate jeho účinnosti. Ak sa totiž domáha vrátenia plnenia ten, kto plnil povinnosť uloženú mu súdom, závisí dôvodnosť jeho návrhu na splnenie povinnosti vrátiť plnenie od toho, či právny dôvod jeho plnenia spočíval na reálne existujúcom hmotnoprávnom základe. Ak právny dôvod plnenia podľa hmotného práva tu bol, tak potom trvá naďalej, bez ohľadu na to, či právoplatný a vykonateľný rozsudok, ktorý toto právo deklaroval bol alebo nebol zrušený.

4. Na základe toho súd prvej inštancie dospel k záveru, že v danom prípade k vzniku bezdôvodného obohatenia ešte nemohlo dôjsť. Totiž konanie pod sp.zn. 9Cb/138/2006 nie je doposiaľ právoplatne skončené, a preto nemožno hovoriť o bezdôvodnom obohatení až dovedy, kým súd opätovne nevydá

rozhodnutie o uplatnenom nároku. Súd prvej inštancie takto nezistil naplnenie zákonných predpokladov a skutkových podstát pre vznik bezdôvodného obohatenia na strane žalovaného na úkor žalobcu, a preto žalobu zamietol.

5. Výrok o trovách konania odôvodnil ustanovením § 255 ods. 1 CSP a § 262 ods. 2 CSP.

6. Proti rozsudku v zákonnej lehote podal odvolanie žalobca a navrhol, aby odvolací súd rozsudok zmenil a žalobe vyhovel. V prípade, že by odvolací súd dospel k záveru, že napadnutý rozsudok je vecne správny vo veci samej, navrhol zmeniť výrok o náhrade trov konania tak, aby táto nebola priznaná žiadnej zo sporových strán.

7. Odvolanie odôvodnil tým, že súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

8. Poukázal na to, že v konaní pod sp.zn. 9Cb/138/2006 (v pôvodnom konaní) a ani v súčasnom konaní pod sp.zn. 11Cb/58/2012 žalobca nikdy pohľadávku žalovaného z hmotnoprávneho hľadiska neuznal. Súd prvej inštancie sa oprel o judikatúru Najvyššieho súdu SR (rozhodnutia pod sp.zn. 5MCdo/17/2009 a 3Cdo/124/2002), avšak z rozhodnutia 3Obdo/14/2016 Najvyššieho súdu SR vyplýva, že v tomto rozhodnutí sa senát odmietol stotožniť so závermi vyplývajúcimi z rozhodnutí pod sp.zn. 5MCdo/17/2009 a 3Cdo/124/2002. Z rozhodnutia pod sp.zn. 3Obdo/14/2016 vyplýva okolnosť, ktorá platí aj v prejednávanej veci, t.j. že žalobca v priebehu súdnych konaní nároky uplatňované žalobcom popieral. Práve o túto okolnosť sa oprel pri svojom rozhodnutí v konaní 3Obdo/14/2016 aj Najvyšší súd SR. V súčasnosti je situácia taká, že nie je preukázané, že by žalobcovi vznikla nejaká povinnosť na základe hmotného práva vo vzťahu k žalovanému. Navyiac treba konštatovať, že žalobca pohľadávku žalovaného nikdy neuznal, a táto bola sporná od počiatku. Prvoinštančným súdom neboli vyriešené kľúčové právne otázky a skutkové okolnosti pre záver o povinnosti žalobcu plniť žalovanému to, čo bolo prisúdené zrušenými rozhodnutiami v pôvodných konaniach. Ak aj žalobca poskytol žalovanému plnenie na základe neskôr zrušených súdnych rozhodnutí, tak poskytnutie takého plnenia na základe právoplatného a vykonateľného rozhodnutia súdu nie je možné chápať ako uznanie nároku v zmysle hmotného práva. Plnenie, ktoré žalobca poskytol žalovanému možno subsumovať pod ustanovenie § 489 Občianskeho zákonníka, teda ako inú skutočnosť uvedenú v zákone, na základe ktorej dochádza k vzniku záväzku. V súvisiacich súdnych sporoch (pod sp.zn. 8Cb/2/2007 a 7Cb/48/2011 Okresného súdu Vranov nad Topľou) boli žaloby žalovaného právoplatne zamietnuté, a preto taký istý výsledok sa dá očakávať aj v spore pod sp.zn. 9Cb/138/2006 Okresného súdu Vranov nad Topľou medzi tými istými sporovými stranami, kde sa riešia nároky zo zmluvy o zabezpečení prevádzky televíznych káblových rozvodov, a to v danej veci za prvý kalendárny polrok roka 2002.

9. Pokiaľ ide o trovy konania, tieto boli na základe pôvodných rozhodnutí zaplatené (v sume 1.790,85 eur a 519,57 eur), avšak vo vzťahu k nim treba vziať do úvahy, že trovy sú nárokom v zmysle procesného práva a nejde o plnenie spočívajúce v hmotnom práve. Preto aj plnenie v tejto časti nie je vo vzťahu k žalovanému dôvodné.

10. Pokiaľ ide o trovy konania v predmetnej veci (11Cb/58/2012), treba konštatovať, že došlo k nehospodárnemu predlžovaniu konania, ktoré zapríčinil žalovaný svojím pasívnym prístupom. Žaloba bola totiž podaná v júni 2012 a rozhodnuté vo veci bolo v júni 2017. Za týchto okolností je namieste, aby súd v otázke náhrady trov konania aplikoval ustanovenie § 257 CSP a nepriznal žalovanému náhradu trov konania.

11. Nie je zrejmé, či súd prvej inštancie dodržal postup podľa § 181 ods. 2 CSP, teda či určil, ktoré skutkové zistenia sú medzi stranami sporné, ktoré skutkové tvrdenia považuje za nesporné, ktoré dôkazy vykoná alebo nevykoná, a tiež uvedie svoje predbežné právne posúdenie veci. Preto je rozhodnutie súdu prvej inštancie prekvapivé.

12. Žalovaný vo vyjadrení k odvolaniu žalobcu navrhol rozsudok ako vecne správny potvrdiť.

13. V následných vzájomných vyjadreniach (§ 374 ods. 2, 3 CSP) zotrvali strany na svojich pôvodných stanoviskách.

14. Odvolací súd prejednal vec podľa § 378 ods. 1 CSP a nasl., a to bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario) a zistil, že odvolanie žalobcu je dôvodné, nakoľko súd prvej inštancie v prejednávanej veci rozhodol na základe nedostatočne zisteného skutkového stavu a v dôsledku nesprávneho právneho posúdenia.

15. V prejednávanej veci bolo pôvodne rozhodnuté rozsudkom súdu prvej inštancie č.k. 11Cb/58/2012-196 zo 14.6.2017 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove č.k. 7Cob/22/2018-268 z 24.4.2018 tak, že žaloba bola v celom rozsahu zamietnutá.

16. Rozhodnutie odvolacieho súdu však bolo zrušené uznesením Najvyššieho súdu SR č.k. 5Obdo/6/2019-369 z 25.2.2020.

17. Z tohto rozhodnutia vyplýva, že súd prvej inštancie, ako aj odvolací súd sa nezaoberali zrušujúcim uznesením dovolacieho súdu z 31.5.2012 sp.zn. 4MObdo/8/2011, ktorým bol zrušený rozsudok Krajského súdu v Prešove zo 14.10.2010 č.k. 4Cob/26/2010-324. Týmto rozhodnutím dovolací súd vrátil odvolaciemu súdu na nové prejednanie s konštatovaním, že vec bola nesprávne právne posúdená, lebo odvolací súd na uplatnený nárok aplikoval ustanovenia Obchodného zákonníka upravujúce náhradu škody bez toho, aby skúmal záväznosť dohody strán o zmluvnej pokute. Z obsahu tohto rozhodnutia vyplýva, že právny základ nároku v konaní, ktorý prebiehal na Okresnom súde Vranov nad Topľou pod sp.zn. 9Cb/138/2006 bol sporný. V čase, keď rozhodoval súd prvej inštancie a aj odvolací súd, nebolo preukázané, že by žalobcovi vznikla alebo nevznikla povinnosť na základe hmotného práva. V spise sa nachádza argumentácia strany sporu k uzneseniu Najvyššieho súdu SR sp.zn. 7Cdo/85/2013 a súdy na túto argumentáciu nereagovali. Dovolací súd v tomto rozhodnutí riešil skutkovú podstatu bezdôvodného obohatenia získaného plnením z právneho dôvodu, ktorý odpadol tak, že ak právny dôvod plnenia podľa hmotného práva tu bol, tak trvá naďalej bez ohľadu na to, či právoplatný a vykonateľný rozsudok, ktorý toto právo iba deklaroval bol alebo nebol zrušený. Otázku, či tu bola povinnosť plniť podľa hmotného práva a rozsah tejto povinnosti rieši súd v konaní o návrhu na vydanie bezdôvodného obohatenia ako predbežnú. Zrušením rozhodnutia, na základe ktorého bolo plnené by došlo k bezdôvodnému obohateniu toho komu bolo plnené len vtedy, ak by právny dôvod plnenia reálne nespočíval v hmotnom práve.

18. Súd prvej inštancie otázku plnenia podľa hmotného práva a rozsah povinností neriešil ako otázku predbežnú a odvolací súd nezisťoval, či právny dôvod plnenia reálne spočíval v hmotnom práve, pretože v čase rozhodnutia odvolacieho súdu bolo už vo veci vedenej na Okresnom súde Vranov nad Topľou pod sp.zn. 9Cb/138/2006 právoplatne rozhodnuté tak, že žaloba voči mestu Vranov nad Topľou bola zamietnutá ako nedôvodná. Rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť 6.2.2018.

19. Zaplatená náhrada trov konania podľa právoplatného súdneho rozhodnutia, ktoré bolo neskôr zrušené, nie je súčasťou trov súdneho konania pokračujúceho po tomto zrušení rozhodnutia. Z toho vyplýva, že zrušením skoršieho rozhodnutia a vráteniu veci súdu nižšej inštancie na ďalšie konanie došlo k obnoveniu všetkých účinkov pôvodne začatého konania. Ak došlo k zaplateniu trov konania na základe zrušeného rozhodnutia, ide o plnenie z právneho dôvodu, ktorý neskôr odpadol a je možné požadovať ich vrátenie ako bezdôvodné obohatenie.

20. Nárok na náhradu trov konania má základ v procesnom práve a vzniká najskôr na základe právoplatného rozhodnutia súdu, ktoré má konštitutívnu povahu. Rozhodnutie o trovách konania je procesný nárok spravidla závislý na rozhodnutí vo veci samej. Platí, že ak nenadobudne rozhodnutie vo veci samej právoplatnosť, nemožno hovoriť ani o vzniku práva na náhradu trov konania, a pokiaľ bolo aj rozhodnutie o priznaní náhrady trov konania zrušené, právny dôvod plnenia, ktorý pôvodne existoval, dodatočne odpadol a ten, kto trovy konania zaplatil má právo na vydanie bezdôvodného obohatenia.

21. Súd prvej inštancie nevychádzal pri svojom rozhodovaní v prejednávanej veci zo zásad, ktoré uviedol v súčasnom štádiu konania Najvyšší súd SR vo svojom zrušujúcom uznesení.

22. Súd prvej inštancie vychádzal pri posudzovaní nárokov uplatnených žalobcom v tomto konaní z rozhodnutia Najvyššieho súdu SR 5MCdo/17/2019, avšak so zreteľom na právny názor najvyššieho súdu uvedený v predmetnej právnej veci (t.j. aktuálny právny názor najvyššieho súdu vo veci) je potrebné vychádzať z rozhodnutia 7Cdo/85/2013, v ktorom sa dovolací súd zaoberal aj rozhodnutím, o ktoré sa súd prvej inštancie pri svojom rozhodovaní oprel, t.j. rozhodnutím najvyššieho súdu sp.zn. 5MCdo/17/2009 z 23.11.2011.

23. V zásade v prejednávanej veci je potrebné dôsledne sa zaoberať ako predbežnou otázkou tým, či tu bola povinnosť plniť podľa hmotného práva a rozsah tejto povinnosti má riešiť súd v konaní o návrhu na vydanie bezdôvodného obohatenia, pričom pôjde o otázku predbežnú.

24. Ako bolo vyššie naznačené, súd prvej inštancie sa takýmito právnymi úvahami neriadil, a taktiež neaplikoval vo veci judikatúru najvyššieho súdu (7Cdo/85/2013), ako to vyplýva z aktuálneho rozhodnutia najvyššieho súdu v prejednávanej veci. V tejto súvislosti, vychádzajúc z nesprávneho právneho posúdenia veci, nebral súd prvej inštancie do úvahy námietky žalobcu, že nároky, ktoré boli pôvodne prisúdené žalovanému, boli sporné a ich dôvodnosť žalobca nikdy neuznal.

25. Na základe uvedeného možno konštatovať, že v dôsledku tohto nesprávneho právneho posúdenia súd prvej inštancie nedostatočne zistil skutkový stav a jeho rozhodnutie vo svetle právneho názoru najvyššieho súdu nemožno považovať za vecne správne. Preto postupom podľa § 389 ods. 1 písm. c) CSP rozsudok zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie (§ 391 ods. 1 CSP).

26. V ďalšom konaní bude úlohou súdu prvej inštancie dôsledne vychádzať z rozhodnutia dovolacieho súdu - Najvyššieho súdu SR sp.zn. 7Cdo/85/2013 a ako predbežnou otázkou sa zaoberať otázkou povinnosti plniť podľa hmotného práva, ako aj otázkou rozsahu tejto povinnosti, teda otázkami, ktoré boli pôvodne nastolené medzi sporovými stranami v predchádzajúcom konaní (9Cb/138/2006 Okresného súdu Vranov nad Topľou a 4Cob/26/2010 Krajského súdu v Prešove). Ako totiž vyplýva z doposiaľ vykonaného dokazovania, rozhodnutie odvolacieho súdu bolo zrušené rozsudkom Najvyššieho súdu SR sp.zn. 4MObdo/8/2011 z 31.5.2012. V tejto súvislosti si súd prvej inštancie pripojí spis 9Cb/138/2006 Okresného súdu Vranov nad Topľou a dôsledne sa s ním oboznámi. Až po takto vykonanom dokazovaní a právnych úvahách bude možné vo veci zákonne rozhodnúť.

27. V novom rozhodnutí o veci rozhodne súd prvej inštancie aj o trovách tohto odvolacieho konania (§ 396 ods. 3 CSP).

28. Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Prešove pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustné odvolanie.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods. 2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh - § 428 CSP).